

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ואליד אלהואשלה

פ/25/2687

הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון – ביטול שלילת גמלאות מאלמנים שנישאו),

התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 26 בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל–1970¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 26(א)(1), ברישה, המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו.
2. תיקון סעיף 28 בסעיף 28 לחוק העיקרי –
 - (1) בסעיף קטן (א)(1), בכל מקום, המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג" – יימחקו;
 - (2) בסעיף קטן (ה)(1), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו.
3. תיקון סעיף 31 בסעיף 31 לחוק העיקרי –
 - (1) בסעיף קטן (א), אחרי "בן-זוג" ואחרי "ובבן זוג" יבוא "לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";
 - (2) בכל מקום, אחרי "לבן זוג" יבוא "לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";
 - (3) בכל מקום, אחרי "הזוג" יבוא "לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";
 - (4) סעיף קטן (ז) – בטל.
4. תיקון סעיף 78 בסעיף 78(ג) לחוק העיקרי –
 - (1) בפסקה (1), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;
 - (2) פסקה (4) – תימחק.

דבר ה ס בר

סעיף 26(א) לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל–1970, קובע שאם נפטר עובד

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 65.

מדינה לאחר שלוש שנות עבודה לפחות בשירות המדינה, תשולם לתלויים בו קצבה באחוזים ממשכורתו הקובעת. ככל שמדובר בבני זוג, קובע החוק היום, שהקצבה תשולם לאלמן (או לאלמנה) "כל עוד לא נישא". כלומר, אם מבקש בן הזוג להינשא בשנית, נשללת הקצבה לה היה זכאי קודם לכן.

מצב דברים זה מביא לכך שאלמנות ואלמנים רבים נאלצים לבחור בין הקצבה המוענקת להם מכוח החוק בשל מות בני זוגם, שגיבשו את הזכות בהיותם עובדי מדינה במשך שנים, ואשר מהווה מבחינתם תמיכה כלכלית, לבין רצונם להינשא, להקים משפחה חדשה ולהמשיך בחיים על אף האובדן שחו.

בשל חשש ממשי לפגיעה כלכלית, רבים מן האלמנים והאלמנות בוחרים שלא להינשא שוב ובכך הופכים בעל כורחם למשפחה חד הורית. לחילופין, יש המתמודדים עם מצב זה באמצעות יצירת מסגרת משפחתית חלופית לזוגיות המקובלת כיום ונמנעים ממיסוד קשריהם או שנמנעים מרישום מסודר של עובדת נישואיהם, מה שפוגע בדיוקנות מרשמי המדינה שעניינם מצב משפחתי.

מטרתה של הצעת חוק זו היא לסייע לאלמנים ולאלמנות להיחלץ מהמצב הקשה שאליו קלעה אותם הוראת החוק שקושרת בין קבלת קצבה הקשורה בזכויות בן הזוג שנפטר שנצברו בהיותו עובד מדינה, לבין הסטטוס האישי של האלמן או האלמנה כיום.

נוכח העובדה שרבים בוחרים שלא להינשא או שלא להירשם ולהמשיך לקבל את הקצבה, גם אין לראות בהצעה הכבדה על תקציב המדינה.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברי הכנסת זאב ביינסקי ודב חנין (פ/4479/18), על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת דב חנין וקבוצת חברי הכנסת (פ/338/19) ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת דב חנין וקבוצת חברי הכנסת (פ/1711/20), על ידי חבר הכנסת ניסן סלומינסקי (פ/2045/20) ועל ידי חבר הכנסת אורי מקלב (פ/3349/20).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/614/22), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברי הכנסת משה גפני ויעקב אשר (פ/1313/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/3498/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת משה גפני ויעקב אשר (פ/1482/25).

הצעת החוק זהה לפ/3498/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג באדר התשפ"ג (06.03.2023)